

Brieven die mensen buikpijn bezorgen

Ann DRIESSEN vertaalde het onderzoek van haar vader naar kettingbrieven in een boek

Jozefien VAN HUFFEL

„Nachtmerries, slapeloosheid, rillingen, schuldgevoel, verdriet”, somt Ann Driessen op. Het zijn de symptomen die mensen uit alle hoeken van Vlaanderen tussen 1980 en 2000 beschreven in brieven aan haar vader. Mathieu Driessen, overleden in 2002, ging in die periode immers de strijd aan met kettingbrieven. Nadat hij vaststelde hoeveel leed het fenomeen berokkende, opende hij een postbus. Alle vragen over en commentaren bij kettingbrieven waren welkom bij de Anonieme Man.

„De meest voorkomende brieven beloofden geluk als je ze een aantal keer kopieerde en doorsturende en dreigden met rampspoed als je dat niet deed. Ze joegen mensen echt angst aan”, zegt Driessen. „Sommigen weten alle ellende die hen achteraf overkwam aan het niet doorsturen van een brief. Anderen durfden die niet weg te gooien of stuurden mijn vader negen of twintig exemplaren in een envelop, zodat ze de opdracht toch hadden uitgevoerd. Niet zelden beschreven ze het feit dat ze van de brief af waren als een bevrijding.”

„In berichten op sociale media ontdek ik dezelfde mechanismen als in de brieven van weleer”

Een meerderheid van de brieven was religieus van aard. Ze verwijzen naar de heiligen Martinus en Antonius of naar missionarissen die zich in de ene versie in Bulgarije en in de andere in Venezuela bevonden. „Veel mensen vroegen daarom ook de Kerk om raad. Een pastoor beschreef de paniek die hij las in de ogen van mensen wanneer hij zo'n brief verscheurde. De bisdommen waren uiterst negatief over kettingbrieven, maar ze kregen geen vat op de mensen.”

Meer dan tweeduizend brieven verzamelde Mathieu Driessen. Het plan om er een boek over te schrijven, kreeg hij echter niet meer uitgevoerd. Met *Het moest maar eens waar zijn* doet Ann

Driessen, die meer dan dertig jaar krantenjournalist was, dat alsnog. „Het was fascinerend om de brieven en de commentaren te lezen, maar ook intriest”, zegt ze. „Ik kreeg er geregeld buikpijn van. Gelukkig zaten er ook hier en daar grappige exemplaren tussen.”

Zo circuleerde er bijvoorbeeld een ludieke brief die mannen oppriep hun vrouw in een doos te stoppen en op te sturen naar het adres dat bovenaan de bijgesloten lijst prijkte. Stuurden ze de brief vervolgens door, dan zouden ze zelf duizenden vrouwen opgestuurd krijgen. „Het is de enige brief waarvan we de oorspronkelijke afzender kennen”, zegt Driessen. „Heemkundige Jef Klausning bekende de grap in 1986 zelf aan mijn vader. Wie de andere, minder vrolijke brieven opstelde, blijft een frustrerend raadsel. Je medemensen overladden met dreigementen, waarom doet iemand dat?”

Intussen zijn kettingbrieven haast verdwenen. Toch blijft het onderwerp actueel. Zo wijdt Ann Driessen in haar boek ook een hoofdstuk aan kettingmails en kettingberichten op sociale media. „Daarin ontdek ik dezelfde mechanismen als in de brieven”, zegt Driessen. „Ze staan bijvoorbeeld evenzeer vol spel- en typfouten en verwijzen naar autoriteiten die bij nader inzien niet blijken te bestaan.”

Ook nu haar boek is verschenen, blijft Ann Driessen de e-mails en berichten bijhouden. Ze gaan over zogenaamde computervirussen of gezondheidsrisico's of ze beweren dat je een kind met kanker helpt door de e-mail door te sturen. „Even zoeken op het internet en je ontdekt dat het kind niet bestaat. Het ergst schrik ik van ronduit racistische kettingmails, soms van goede kennissen. Die stuur ik door naar Unia, de instelling tegen discriminatie. Het blijft ongelooflijk en ergerlijk dat zo veel onzin op dergelijke grote schaal verspreid raakt.”

Ann Driessen, *Het moest maar eens waar zijn*, Boekscout, 2017, 204 blz., 19,99 euro, ISBN 978 94 0223 195 3.

Toon Daems componeerde *Gedachten aan een engel* voor zijn betreurde kleinkind. © Frank Bahn Müller

Toonladder naar de hemel

Componist Toon DAEMS ontleent de dood het laatste woord

- ▶ Geboren om muzikale boodschap over geloof te delen
- ▶ Aangetrokken tot symboliek en liturgie
- ▶ Ziekte openbaart mogelijkheden van de geest

Peggy DE LAET

Het kind Toon Daems is meteen weg van de akoestiek in de kerk, van het orgelspel, van de hemelse saamhorigheid en de gregoriaanse gezangen tijdens de zondagsmis. Thuis draagt hij zelf de mis op. Een gordijn wordt zijn kazuifel, de kast in de veranda zijn altaar. Voor zijn achtste verjaardag krijgt hij een melodica cadeau. Hij speelt erop alsof hij nooit anders deed. Gezegend zij die gave, musiceren alsof het allemaal vanzelf gaat. De knaap Toon is in de wolken wanneer de koster hem het kerkorgel leert bespelen. Bij het jeugdkoor ontmoet de jongeman zijn Vera. Tijdens hun huwelijksplechtigheid zingt het koor tekst en muziek van zijn hand.

Vele huwelijksjaren, ontelbare muzikale missen en drie kinderen later slaat het noodlot toe: multiple sclerose dwingt Toon Daems te stoppen met werken en een rolstoel te gebruiken. Zelf bestempelt hij die rampspoed als een geluk bij een ongeluk.

„De multinational waarvoor ik werkte, sloot voor zijn werknemers een prima ziekteverzekering af”, vertelt hij. „Zo had mijn gezin financiële zekerheid en kreeg ik de ruimte om te speuren naar ‘mijn’ waarheid in de verhalen in de Bijbel. Die verhalen hadden me altijd geboid, maar omdat ik mijn gezin moest onderhouden, kon ik ze nooit verkennen zoals ik dat wilde. Dat ik daartoe nu de vrijheid kreeg, schonk me, ondanks de toeneemende lichamelijke beperking, ontzettend veel voldoening.”

Toon Daems „voelt zijn geloof aan en tekent daar muzieknoten bij”. Pas nadat de muziek geschreven is, kan hij er woorden van hedendaagse betekenis aan geven. Met dat talent, „gekregen van de Schepper”, wil hij mensen doen nadenken over hun geloof en het doel in hun leven.

„Mijn eerste grote Bijbelse muziekstuk? Jezus' lijden, dood en verrijzenis volgens Marcus. Dat evangelie beschrijft Jezus opmerkelijk menselijk, met bijzondere aandacht voor zijn kruisiging”, zegt Daems. „In die evangelist herken ik me dan ook het meest. Uiteraard heb ik aardse emoties. Toch aanvaard ik dat de dood onlosmakelijk verbonden is met het leven. 'Sterven is met de nacht heengaan, om met de nieuwe morgen te ontwaken. Sterven is een onmisbare plaats innemen in de harten van zovelen”, leest hij voor uit de dodenmis die hij componeerde.

In 2006 overlijdt Imke, zijn kleinkind. Na maanden gekluisterd te zijn aan machines en sondes laat het meisje haar opa weten dat het voor haar zo niet verder hoeft. Ditmaal is spiritueel reageren moeilijk, maar muziek brengt redding. Daems componeert *Gedachten aan een engel*. In zijn verbeelding loopt en lacht Imke. „Op aarde was dat onmogelijk”, zegt hij. „Haar dood bracht woede en verdriet, maar ook blijdschap omdat haar lijden eindelijk voorbij was. Zonder het kwade weet je niet wat goed is.”

Onlangs kreeg Toon Daems alweer een ferme klap. De sponsors voor zijn concert *Mens en Scheping*, door solisten, koor en orkest, opgedragen aan Pol Vinken, de in 2016 overleden priester van de Heilig Hartparochie in Schoten, laten verstek gaan. Gevolg: een financiële kater voor de componist. Die weigert echter op te geven, vertrouwt koppig op God.

Advertentie

Je hebt trapliften... en je hebt Acorn

Blijf genieten bij jou thuis met een Acorn Traplift

- Installatie binnen de week voor rechte en draaitrappen
- Rechtstreeks van fabrikant
- Voor alle soorten trappen

ACORN
TRAPLIFTEN

Bel voor meer informatie
0800 126 46

www.acorntrapliften.be

voor vrijblijvende informatie: vul de coupon in en stuur naar
Acorn, Nijverheidslaan 1, 1853 Strombeek-Bever

Dhr/Mevr: .....
Adres: .....
PC: ..... Gemeente: .....
Telefoon: ..... e-mail: .....

Ann Driessen: „Wie de kettingbrieven opstelde en waarom dat gebeurde, blijft een frustrerend raadsel.” © ID/Maitrise